

Nyt fra bestyrelsen – januar. 2023

Af: Formand for DLN Karina Ruby

Sidste kvartal i 2022 har budt på valg i både Lesotho og Danmark. Folketingsvalget i Danmark var d. 1. november. Mange danskere syntes, der var for mange partier denne gang, og at det var svært at sætte sit kryds, fordi flere partier var svære at skelne fra hinanden. Der var 14 partier på stemmesedlen. I skrivende stund er der fortsat forhandlinger i gang for at danne en regering.

Karina Ruby

I Lesotho var der valg d. 7. oktober. Man kan kun gætte på, om basotho også har haft svært ved at vælge, hvor krydset skulle sættes. Stemmesedlen her var en liste med 65 partier. Vinderen blev det nye parti, Revolution for Prosperity (RFP). Valgresultatet for Lesotho [kan ses her](#). Hvem er egentlig lederen af det nye parti, Sam Matekane? [Læs her](#).

Bestyrelsen vil i den kommende tid arbejde på en gentænkning af vores information og kommunikation i DLN. Vores hjemmeside, vores nyhedsbrev og vores facebookside trænger til at blive revurderet. Hvem kommunikerer vi til og med, hvorfor gør vi det, hvordan gør vi det bedst, hvor meget information og kommunikation vil/kan vi have, og hvem gør hvad fremover? Bestyrelsen vil bl.a. hente hjælp fra et kommunikationsbureau.

Exchange and Recycling er navnet på det nye projekt, som er afløseren for Genbrug til Lesotho.

Det går rigtig godt. Projektgruppen består af Kurt Hansen, Pie Munksgaard og Arne Pedersen. De har sendt en ansøgning ind til pengepuljen Globus (erstatning for Genbrug til Syd) i august. Der er etableret et rigtig godt samarbejde med SoSu syd, som er en fremragende partner. De er gået 'all in' i projektet, og der arbejdes med udvekslingsplaner mm.

DPE har afsluttet et stort 4-årigt projekt, den afsluttende rapport er sendt til CISU. Projektgruppen venter nu på et udspil fra DPE i forhold til en ansøgning til et nyt og mindre projekt. RSDA arbejder på at søge bevillinger, dels fra Grundfoss, dels fra CISU's Climate Change Pulje. Karina Ruby, formand DLN

SoSu-assistenter til Lesotho

Nyt samarbejde med Social- & Sundhedsskolen Syd i Åbenrå

Af: Projektansvarlig Kurt Hansen

Denmark Lesotho Network har nu fået nyt projekt i hus og er allerede opstartet på de første aktiviteter. Projektet er finansieret af midler fra GLOBUS, som er afløseren for Genbrug til Syd. Der er dog den væsentlige forskel, at der, udover genbrugsudstyr til hospitaler og computere til skoler, skal være en partner med, som arbejder med uddannelse. Her har DLN indgået et samarbejde med Social- & Sundhedsskolen Syd i Åbenrå (SoSu Syd). DLN har derfor nu fået en "Nord Partner" i SOSU-skolen i Åbenrå. Skolen har fra første kontakt været yderst interesseret i et

Kurt Hansen

samarbejde med DLN omkring udsendelse af studerende i praktik i Lesotho, så vi glæder os til et forhåbentligt langt og frugtbart samarbejde med skolen i Åbenrå. Der er således indgået en (MOU) samarbejdsaftale med Scott College of Nursing i Morija om udsendelse af studerende fra SOSU Syd i Åbenrå til Lesotho. Skolen tager allerede i januar på besøg på Scott College of Nursing i Morija for at forberede de studerendes ophold. Arne og Ursula fra DLN vil deltage sammen med repræsentanter fra skolen for at sikre en god opstart på samarbejdsamt følge op på seneste levering af hospitalsudstyr. Der bliver afsendt en ny container med hospitalsudstyr og computere til Lesotho her i december. Hospitalsudstyret går til Molapeng Clinic, Morija Hospital og Tebellong Hospital. Computerne er til bl.a. Tebellong High School. Der er i den forbindelse skabt kontakt imellem Vestbirk Friskole og Tebellong High Skole om at være venskabskoler. I februar tager vi til Lesotho og besøger de pågældende steder. Efter besøg i Lesotho vil I blive opdateret.

Grundfos projekt

Brønde med soldrevne pumper kan være på vej til fire landsbyer i Lesotho

Af: Projektmedarbejder Anne Bøwadt Jacobsen

DLN har søgt Poul Due Jensen Community Engagement Grant om 1 mio til projektet og håber i skrivende stund at få et ja til projektet. Det vil konkret ende med etableringen af et tappested i hver landsby, hvilket både vil give vand til husholdningerne og til afgrøderne. Hvis det lykkes, vil det betyde en stor aflastning for de kvinder, der i dag går adskillige kilometer dagligt for at hente vand til husholdningen.

Anne Bøwadt Jacobsen

Den tid kan i stedet bruges til at dyrke fødevarer, både til eget forbrug og til salg. Vi har arbejdet sammen med RSDA i Lesotho i mange år og ved, at de kan løfte implementeringsopgaven, hvilket også er baggrunden for, at vi har haft mulighed for at søge midlerne. Ansøgningen er lavet i samarbejde mellem RSDA-ansatte i Lesotho og RSDA-gruppen i Danmark, og starten på det hele er en god historie om, hvor meget netværk betyder. Det hele starter en dag i 2020, hvor Anders Hedegaard er til en arbejdsdag i sejlklubben. Her falder Anders i snak med et andet medlem, som arbejder hos Grundfos og som fortæller om Poul Due Jensen Community Engagement Grant. Nogle måneder senere – på vej hjem fra opfølgingsbesøg i Lesotho - mødes Anders, Nis og Ole med Bennie Thiart, General manager for Grundfos i det sydlige Afrika i lufthavnen i Johannesburg, hvorefter ansøgningsprocessen går i gang. Nu er ansøgningen sendt, og vi krydser fingre for et positivt svar, for mange steder i Lesotho mangler der i den grad vand for at få hverdagen til at hænge sammen for lokalbefolkningen.

Minder fra Lesotho 1988-2022

Af: Medlem ad DLN, Kurt Johannesen

Tilbageblik

I sommeren 1988, hvor jeg efter en del år i Undervisningsministeriet, var blevet ansat i DanEduc Consulting, fik firmaet en spændende opgave i Lesotho. Jeg skulle rådgive Lesothos National Manpower Development Secretariat vedrørende et projekt om styrkelse af højere teknisk uddannelse. Her næsten 34 år efter har jeg været nede i regionen igen, denne gang også i Free State, hvor Boerne i 1800-tallet stjal al den frugtbare jord og henviste det stolte Basuto-folk til det overvejende uvejsomme Kingdom of the Sky, som i dag udgør Lesotho. Mon nogen af mine gamle venner har gemt de rejsebrevne, jeg sendte hjem i perioden 1988-91? Sikkert ikke. Jeg har heller ikke selv. Dengang medbragte jeg faktisk en dyr Toshiba PC til 30.000 kr. fra mit firma (med bærbar printer!). Men internet var der ikke. Faxen var kommet, og det så man som den helt store nyskabelse. Jeg kunne sende lange faxer hjem til DanEduc om projektet.

Kurt Johannesen

Projektet var et EF-projekt. Jeg havde aldrig været i Afrika før, knap nok talt med en afrikaner. Da opgaven dukkede op, måtte jeg have fat i et atlas. Et meget specielt lille land lige midt i Sydafrika. Det var stadig apartheid-tid. Da jeg var helt ung, læste jeg begejstret Mandelas berømte tale under Rivonia-processen i 1963, hvor han slap for dødsstraf, men blev deporteret til fange-øen Robben Island. Men underligt nok var Lesotho et lille paradis midt i apartheid-riget. Det var den yderste frontlinjestat. Alle ville gerne hjælpe Lesotho. Vi var vist ca. 3.000 vestligt udsendte i den dengang ret beskedne hovedstad Maseru. Jeg har faktisk aldrig været så farveblind i mit liv. Der var en relativt stor danskerkoloni, mest frivillige fra MS eller Danish Volunteers Service. Dem kom jeg en del iblandt. Man havde et stort sammenhold på tværs af alle grupper. Mange blev gift med en lokal. Det skete også for mig. Det var et fattigt Lesotho, jeg kom til i 1988. Kun få år tidligere i 1982 var flere af mine senere slægtninge blevet slået ihjel af apartheidstyret under et angreb på Maseru. Et ikke særligt sympatisk militærstyre havde regeringsmagten. Men det storstilede Lesotho Highland Water projekt skabte behov for teknisk arbejdskraft. Derfor støttede EEC-kommissionen et projekt for Lerotholi Polytechnic, hvor man skulle uddanne såkaldte assistant engineers. Jeg skulle heldigvis ikke sidde fysisk i EEC-delegationen. Det ville jeg ikke have brudt mig om. Jeg blev placeret i National Manpower Developments Secretariat. Der var rigtig søde kolleger og de tog mig gæstfrit ind i et fællesskab. Efterhånden fandt jeg ud af, at de var utroligt forskellige, som jeg også kendte det fra de systemer i DK, jeg havde arbejdet i.

Direktøren ms. Pitso var en stærk og karismatisk leder. Som det er min natur, valgte jeg at være ydmyg mht. til sprog mv. men at være kraftfuld på min faglige specialisering. Med mange års bagage inden for området vedr. planlægning af tekniske uddannelser i DK, var der noget at bidrage med her. Da jeg efter en rum tid i Lesotho blev forlovet med Imelda, handlede det ikke kun om det støvede kontor. Landsbyen Ha Sephula med Samaria Mission, hvor jeg tilbragte vidunderlige dage, blev nu et spændende sted. Perioden 1989-1991 sidder som en

uafrystelig del af min sjæl. Det totale mørke om natten gav en sjælden ro. Og man tog ikke skade af det udendørs kloset eller badene i en gammeldags balje. De dybe samtaler med Imeldas familie påvirkede mit sind for altid.

Refleksion

Jeg er efterhånden blevet en smule stolt over det EU-projekt, som jeg var koordinator på for 25 år siden. Det har mangedoblet produktionen af teknikere og assistent engineers, som nu arbejder med vand, diamanter og meget andet. Jeg følte dengang fra 1988-1991 ofte lidt mindreværdskomplekser over for de gode MS-projekter. Var jeg ikke bare en EF-teknokrat? Men nu over 30 år efter er jeg faktisk ikke utilfreds. Der kom noget godt ud af det. Når unge basoto fik stipendium til at læse til fuldblodsingeniør f.eks. i UK, skulle de komme til det kontor, jeg sad i og underskrive et bonding arrangement og love at komme hjem og arbejde for nationen. Nogen er ikke overraskende blevet i de fjerne lande.

En del er i Sydafrika, men ganske mange udfylder nu de poster i Lesotho, som man havde tiltænkt dem. Jeg vil ikke i denne artikel gå i detaljer med Lesothos politik efter at militærstyret blev erstattet af demokrati. En gammel lærer fra statskundskab i Århus: Jørgen Elklit var med til at lave den nye forfatning. Der har været mange omskiftelser Jeg kan nævne, at jeg har bidraget med et statistisk bilag til min gamle svigerfars spændende erindringer: Mhlakaza in the changing Southern Africa – an account of a period of great transition 1935-2014. For at finde tal besøgte jeg min gode gamle institution: Bureau of Statistics i Maseru. Jeg kan nu etablere tidsserier over 50 år tilbage til uafhængigheden. Utroligt at man efter 35 år med tørre tal stadig kan begejstres over at se, hvad der egentlig er sket over en længere periode. Som for 34 år siden møder man også nu mange dejlige mennesker dernede.

Lesotho nu

Teknologisk er der sket en revolution også i Lesotho på få år. Selv blandt dem der lever under fattigdomsgrænsen, har $\frac{3}{4}$ faktisk en mobiltelefon. Lesotho var for 25 år siden verdens 6. fattigste land. Nu er man kravlet lidt op, efter at man har fundet flere diamanter og har fået store indtægter på High Land Water Project, der sælger vand og elektricitet til Sydafrika Men det er klart, at alt for mange stadig lever i yderste armod. Mindst $\frac{1}{4}$ går stadig sultne i seng om aftenen. I 2022 efter corona-pandemi og uhyrlige prisstigninger på basale varer pga. Ukraine-krigen er andelen af fattige stigende. I Lesothos bjerge er fattigdommen kummerlig, her bor stadig nogle af verdens fattigste mennesker. En HIV-frekvens, der på et tidspunkt var oppe på 23 har øget fattigdommen yderligere og skabt uendelig mange forældreløse børn. Ens hjerte krymper sig. Der er faktisk nu lidt forsigtig fremskridtstro i Lesotho. Vand, elektricitet og diamanter giver en forbløffende økonomisk vækst. Men fattigdommen i Maserus slumkvarterer og i bjergene er stadig uafrystelig. For en mand, der i 1988 fik Lesotho og senere Sydafrika som nyt fædreland, kan udfordringerne synes overvældende, men der er en sej vilje til overlevelse. Med valget af helikopterspecialist og forretningsmand Sam Matekane til premierminister, der sammen med 2 små partier har flertal i parlamentet, er der indvarslet en ny tid. Med sin helikopter kunne han besøge selv de fjerneste landsbyer i bjergene.

2022 valg i Lesotho og Danmark

Af: Lumela redaktør Karsten Lund

Der har været afholdt valg til parlamentet i Lesotho den 7. oktober og til folketinget i Danmark den 1. november. I begge lande ser det ud til at have været fredeligt og retfærdigt.

Lesotho

Den britiske observatørmission for valget i 2022 i Kongeriget Lesotho siger i deres afsluttende rapport, at valget i Lesotho havde: "rolige og fredelige procedurer på alle de valgsteder, de besøgte i løbet af valgdagen. Afstemningsprocessen var til tider langsom, og nogle vælgere måtte vente flere timer på at afgive deres stemme, men det resulterede ikke i nogen hændelser..." De konkluderede også: "Afstemningsprocessen blev observeret som transparent og med de processer og procedurer som er skitseret i Kongeriget Lesothos forfatning". 2022 elections in Lesotho and Denmark Elections for parliament has been held in Lesotho on October 7th and in Denmark on November 1st. In both country's it appears to have been peaceful and fair. Lesotho United Kingdom Observer Mission for 2022 elections in the Kingdom of Lesotho siger i deres afsluttende rapport, at valget i Lesotho havde: "rolige og fredelige procedurer på alle de valgsteder, det besøgte i løbet af valgdagen. Afstemningsprocessen var til tider langvarig, hvor nogle vælgere måtte vente flere timer på at afgive deres stemme, men dette resulterede ikke i nogen hændelser ... De konkluderede også: "Afstemningsprocessen blev observeret som gennemsigtig med processer og procedurer som beskrevet i kongeriget Lesotho's forfatning".

Karsten Lund

Men når det kom til valgdeltagelsen, var den meget lav. Kun 38 % af vælgerne stemte. Sammenlignet med valget i 2017 er det en tilbagegang fra lidt mere end 46 % (Kilde: Good Governance Africa og The Conversation) Dette blev også nævnt i den britiske observatørmission for valget i 2022 i Kongeriget Lesotho. De fandt: "entusiasme blandt dem, der stemte for at deltage i demokratiet, men bemærkede også, at nogle valgsteder kunne drage fordel af større deltagelse i civilsamfundsuddannelse til kommende valg. For DLN og dets partnere kan det betyde, at også vi skal øge vores fokus på at hjælpe med vælgerundervisning.

Danmark

I Danmark resulterede valget i et meget tyndt flertal til de venstreorienterede partier i Folketinget. Mange nye partier var blevet dannet, hovedsageligt meget højreorienterede partier. Men en ret stor del af vælgerne støttede et nyt midterparti dannet af vores tidligere statsminister. Dannelsen af en ny regering endte med en ny regering med partier fra højre og venstre side af folketinget efter mange års stor splittelse mellem de to sider.

Det er meget svært at forudse, hvilken indflydelse sådan en ny centerregering vil have på statsstøtte til udviklingsarbejde udført af NGO'er i Danmark. Min personlige frygt er, at det vil fokusere vores bistandsprogrammer omkring genopbygningen af Ukraine og hjælp til de lande, der vil hjælpe Danmark med at forhindre, at flygtninge søger mod Danmark. Vi bliver nødt til at vente og se, hvad vores demokratier vil bringe os. Demokrati er svært både i Lesotho og Danmark og alle andre steder for den sags skyld, men det er bestemt umagen værd.

Lokalt forarbejdet mohair-uld og smukt kunsthåndværk i Lesotho.

Mange bønder i Lesotho har flokke af mohairgeder.

Af: Nis Skau

Hovedparten af den værdifulde uld fra mohairgederne i Lesotho afsættes som råuld til spinderier i Sydafrika.

Der er ikke spinderier i Lesotho, så lokal forarbejdning og tilvirkning af ulden sker med håndkraft. Det er et stort håndarbejde at forarbejde den lokale mohairuld. Ulden skal først renses, kartes og spindes, hvorefter der kan væves vægtæpper, syes tasker, jakker eller anden brugskunst. Et ældgammelt håndværk, hvor der benyttes helt enkelte og lavpraktiske teknikker som det fremgår af billederne.

Nis Skau

Der produceres varer i høj kvalitet og skønne farver, som er værd at købe. Både varer i moderne design, men også vægtæpper i folkloristisk stil, der afbilleder den lokale levevis. Mange steder arbejder kvinderne sammen i lokale kooperativer, hvor de forarbejder og producerer smukt kunsthåndværk af mohairulden.

At få etableret afsætningskanaler, skabe omsætning, og dermed sikre sig den livsvigtige dagsløn er en stor udfordring for kvinderne. Der kommer ikke så mange købestærke turister til Lesotho, og som besøgende kan det faktisk være rigtig svært at finde frem til de steder, hvor man kan købe de lokale varer og dermed skabe lokal omsætning og samtidig få smukt kunsthåndværk med hjem til Danmark.

Lige nord for Teyateyaneng (T.Y.), ca. 40 km nord for Maseru, besøgte Ole, Anders og Nis i marts 2022 væveriet Elelloang Basali Weavers, hvor der var både værksted og butik med et stort udvalg af de smukke vævede vægtæpper og andre tekstiler af mohair.

Ansvarshavende redaktør: Karsten Lund (Hvis du gerne vil bidrage med en artikel til Lumela så kontakt: dln@lumela.dk eller et af bestyrelsens medlemmer)

Medlemskab af DLN

Enhver, der kan støtte målene med DLN, kan opnå et medlemskab. Medlemmer bidrager til at støtte initiativer i Lesotho, der udvikler og forbedrer levevilkår i landet. Medlemmerne modtager et elektronisk nyhedsbrev fire gange om året og inviteres til DLNs årlige generalforsamling. Omkostningerne ved et medlemskab er 100 danske kroner årligt.

For medlemskab kontakt DLN:

E-mail: dln@lumela.dk

Hjemmeside: www.lumela.dk

KHOTOSO – PULA – NALA
